

såsom syftande att förstöra äfven den sista återstoden af solid underbyggnad för universitetsstudierna.

Hvar och en vet, hvad han bör tänka om den kunskap i naturrätt, stateråd, fysiologi, kemi, geometri ||rysk litteraturhistoria|| m. m., som i gymnasier skall inhemtas på några tiotal undervisningstimmar. Så länge detta torftiga och ytliga vetande, såsom till vidare ske måste, blifver, hufvudsak hos den vid universitetet inträdande studenten, medan kunskap i matematik och ett solidare språkstudium blir en tillfällig bisak nödgas man uppgifva allt hopp att vid universitetet kunna motarbeta de menliga följderna häraf för den vetenskapliga bildningen – hvilka, såsom jag sökt visa, i nuvarande ordning för undervisningen på gymnasier hafva sin rot. ||Man kan med skäl till det öfriga räkna nu i skola och gymnasium införda läsning af Ryska språket, ett studium för nyttan, som numera äfven kommer presterna tillgodo, och hvarmed i isynnerhet blifvande skollärare och domare belastas – hvilka alla deraf ingen nytta hafva, och hvilkas Ryska språkstudium derföre för all tid afslutas med gymnasialkursen.|| Det är ingalunda oväntadt, om, såsom af Domkapitlenas förslag framgår, redan en korrt tids erfarenhet skulle hafva visat, att sagde mångläseri icke kan föra till någon sann kunskap. Men det vore, att endast förvärra det onda, om för detta pedagogiska lekverks genomförande, såsom förslagen till en del åsyfta, all solid kunskap i de ämnen, hvilka egentligen tillhöra lärdomsskolan, i de språk, som äro bildningens, matematik, geografi och historia, skulle försvinna.

Mitt vördsamma yrkande är derföre, att Consistorium Academicum, betraktande universitetet såsom den vetenskapliga bildningens i landet vårdarinna, borde inlägga den kraftigaste protest mot hvarje förslag af ifrågavarande art, och, då dylika förslag uppenbart utgå från det bekymmer, en undervisningsordning, sådan nu gällande författning föreskrifver den, måste förorsaka hvarje samvetsgrann lärare vid gymnasier, måtte i underdånig framställning till Hans Kejsersliga Majestät söka föranleda en återgång från denna för all grundligare vetenskaplig bildning förderfliga ordning i undervisningen på gymnasier, i synnerhet på de för allmän bildning.

95 J. V. SNELLMAN – Z. TOPELIUS 1858

HUB, Coll. 244

40

K(äre) B(roder).

Jag är, hvad A(riwidsson)s ord angår i samma predikament som Du, emedan jag aldrig kan tala offentligen utan att blifva förvirrad och skamflat – och så gingo A(riwidsson)s ord mig dunkelt förbi. Dock skulle jag tro, att Du uttryckt det väsentliga och väl.

Misstag: A(riwidsson) var bjuden på middag till Gr(efve) Berg men måste afslå – på qvällen kallad till samtal.

2:o A(riwidsson) lärer varit tre gånger till Finland sedan 1823 – första gången efter fadrens död till Laukas – åtföljdes då af länsmännen – engång till Åbo på ett par dagar – sista gången 1845 äfven hit till Helsingfors under mellantermin. Då gafs en liten sexa på Kajaniemi, men torr och ängslig.

3:o Preciosorna & Co sjöngo äfven Savon laulu »Mun muistuu mieleheeni nyt» o. s. v.

Att icke nämna Baron M(unch) kan vara rätt så godt. »Meddeladt» till Runebergiska gåfvan må gerna stå.

Broderligen
J. V. S:n

96 J. V. SNELLMAN – A. ARMFELT 12. VI 1858
RA, A. Armfelts brevsamling

10

Högvälborne Herr Grefve!

Ryktet, att Herr Friherre Munck begärt sitt entledigande från Vice-Kanslers befattningen, öfverraskar ännu smärtsamt hvarje vän af universitetet äfven efter den fortsatta tryckande behandling, för hvilken det varit föremål. Jag vågar knappt hoppas, att Högvälborne Herr Grefven skall lyssna till mina ringa ord. Men då Herr Grefven förut haft godheten tillåta mig skriftligen nalkas Dess person, anser jag för pligt att nu begagna denna tillåtelse, för att lemna Herr Grefven de upplysningar, jag förmår. 20

Alltsedan Baron Munck tillträdde sin befattning, har den studerande ungdomen i sitt yttre förhållande ingen enda gång påkallat någon ogillande uppmärksamhet. Hvad mot den blifvit anmärkt, är icke handling, utan ord, ord vid skålar, ord vid spektaklande. Under nära tre års tid, säger tre år, hafva verkligen vid *tre* särskilda tillfällen sådana misshagliga ord kunnat uppletas. För dessa så många och oerhörda brott har universitetet år ut och år in hållits i en jemn agitation genom hotelser om dess förflyttning, dess upplösning; officiela trohetsförsäkringar hafva på gifven vink aflåtits; lärarene hafva *inför öppna dörrar* fått uppbära de strängaste tillrättavisningar, Rektor enskildt blifvit reprocherad och derpå afsatt. Vice Kansler är på förslag att undergå samma öde. Några utvalda slarfvar bland ungdomen hafva för dessa brott gjorts till riksfarliga personer, blifvit internerade, ställda under polisuppsigt o. s. v. 30

Sagde ord hafva visserligen röjt en oppositionsanda hos ungdomen. En sådan finnes hos all ungdom, i vår tid hos all bildad ungdom i någon form af politisk liberalism. Här har den genom Styrelsens åtgärder omsorgsfullt blifvit närd. För ungdomen härstädes är tryckfrihet all frihet, censurförtryck allt förtryck. Detta har också sina tider varit så ytterligt, att motsvarande exempel saknas. Äfven under ifrågavarande tre år har censuren stundom utöfvats på det våldsammaste sätt. Den harm, detta framkallat, ger sig desto lättare luft, emedan tiderna eljest varit mildare – ehuru icke för universitetet, som snart kan räkna dessa tre år bland sina hårdaste. Det sätt, hvarpå utbrotten blifvit bestraffade, har enkom varit beräknadt att smickra ungdomens egenkärlek. Ty hvilka viktiga män blifva icke dessa herrar, då ett enda ord af dem sätter Statsstyrelsen i oro, bringar deras förmän och lärare onåd, förnedrar dem, afsättar dem, under det att herrarne sjelfva blifva politiska utmärktheter och martyrer. Det är detta, som utgör den egentliga olyckan. Några ord i en eländig komedi, bestaffade med tilltal eller några dagars carcer såsom blott dumma och oanständiga, skulle längesedan vara glömda. *Nu ingår minnet af dem i universitetets historia.* Och hvad hafva de i sjelfva verket att betyda? De ynglingar, som anse deras uttalande för hjeltedater, de skola efter några år vara 40 50